

Přežil postrach moří dodnes?

Vladimír Socha

Obří žralok megalodon patřil mezi nejděsivější predátory mořských hlubin. Většina vědců se domnívá, že vyhynul před více než milionem let. Je však možné, že někde přežívá dodnes?

Megalodon
až 16 m
až 50 t

Když televizní stanice Discovery Channel odvysílala jeden z dílů populární série Shark Week věnované žralokům, strhl se pořádný poprask. Program běží už úctyhodných 26 let, přičemž staví na vědeckém přístupu a ověřených faktech. Tvrzení, že se v hlubinách oceánu podařilo objevit údajně vyhynulé monstrum – legendárního megalodona – proto vyvolalo úplné pozdvižení. Zmíněný živočich vzrušuje naši fantazii i 1,5 milionu let poté, co zmizel z vrcholu potravního řetězce.

Televizním pořadem prováděli zkušební oceánologové a vědecké kapacity. A tak odborný svět nejdříve zatajil dech – a pak našťavaně zafal zuby. Ukázalo se totiž, že celý „seriózní dokument“ je ve skutečnosti hrané drama a známé specialisty v něm představují málo známí herci. **Film prostě umně dovedl k dokonalosti myšlenku „co kdyby“.** Jeho autoři sice avizovali, že se jedná o podvrh, jenže tak učinili pouze v několika vteřinách v závěru vysílání. Negativní reakce „podvedených“ vědců

v tisku byly silné, ale diváci, kteří hru nakonec prokoukli, neskřývali nadšení. A to jen potvrzuje, že zájem o hrozivého predátora stále přetrvává.

Záhadné zmizení

Zuby megalodonů nacházeli archeologové takřka po celém světě, a to datované do velmi širokého časového rozmezí. Poprvé se zmínění superpredátoři objevili na Zemi v tzv. oligocénu, asi před 28 miliony let. Tehdy se naši předkové ještě proháněli ve větvích stromů a podobali se

dnešním opicím Starého světa. **Poslední prokazatelné zkameněliny megalodonů pak pocházejí z vrstev starých asi 1,5 milionu let**, tedy již z éry člověka vzpřímeného.

Příčinu vyhynutí těchto masivních paryb, jež si po tak dlouhou dobu udržely pozici dominantního predátora mořských ekosystémů, je těžké určit; nejspíše však souvisela s výkyvy teplot oceánských vod. Naše planeta se zhruba posledních 15 milionů let prokazatelně stabilně ochlazovala, přičemž nejdrastičtější se v tomto ohledu projevíly ledové doby ve čtvrtohorách, kdy hladina oceánů poklesla a snížila se jejich teplota. A právě zmíněné náročné období zřejmě megalodonů – přizpůsobení k lovu bohaté kořisti v teplých vodách – nepřežili.

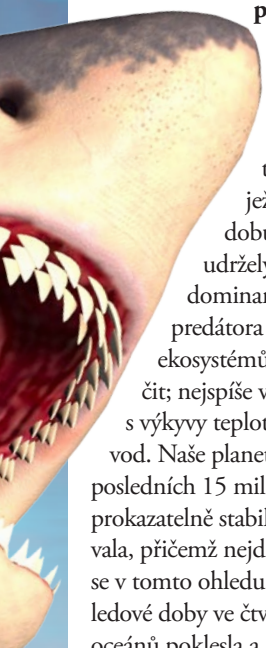
Největší problém pak pro ně možná nepředstavoval nedostatek potravy a horší fyzikální podmínky, ale spíše zánik vhodných „žraločích jeslí“, tedy míst k líhnutí a bezpečnému vývoji mláďat. Přesto jim

tento žralok překonával velikostí téměř vše, co známe ze současné přírody. **Mohlo jít dokonce o jednoho z největších živočichů, jaký se kdy na Zemi objevil**, a to hned po některých kytovcích a sauropodních dinosaurech.

Novorozený megalodon měřil asi 2–4 m a brzy byl schopen samostatně lovit velké vodní savce a ryby. Rozměry největších dospělých jedinců přesahovaly 16 m a jejich hmotnost odhadujeme na téměř

50 t, tedy zhruba ekvivalent deseti slonů afrických. Sedmnáctimetrový megalodon by pak vážil o dalších 10 t více, a pokud by gigantický mořský živočich měřil 20 m, jednalo by se dokonce o více než 100 t! Zmíněné cifry přitom převyšují odhady pro největší známé dinosaury a blíží se údajům, jež se udávají u některých plejtvákovitých velryb – plejtvák obrovský

pravděpodobně. Jako důkaz slouží především fakt, že ani po dvou stoletích vědeckého výzkumu moří a oceánů nemáme k dispozici jediný potvrzený případ setkání s tak obrovskou dravou parybou. Existují sice nepodložené historicky o kontaktu s velkými žraloky, **jde však buď o výmysly, nebo o zveličené rozměry**

Žralok bílý
až 8 m
až 3 t

pozorovaného žraloka lidožravého.

Zmíněný predátor může totiž dosahovat délky až 6,5 m (v extrémních případech snad i 8 m) a hmotnosti přes 3 t, což zřejmě dokáže ve vydešené lidské mysli vytvořit obraz prehistorické obludy. Nicméně megalodon byl stále ještě výrazně větší a celkově mohutnější.

K existenci obřích žraloků se vážou také četné tradice domorodých národů. Například původní Havajci uctívali giganta moří údajně ještě nedávno, přičemž jej občas i zahlédli. Zmíněné příběhy se však zřejmě týkají spíše velkých jedinců žraloka lidožravého, nikoliv megalodona. Nezbyvá tedy než se smířit s tím, že děsivého tvora již pravděpodobně v hlubinách současných oceánů nenajdeme. **100+1**

Novorozený megalodon měřil asi 2–4 m, dospělý jedinec pak až 16 m

mohl drastický úbytek velkých kytovců, kteří tvořili převážnou část jejich jídelníčku, značně zkomplikovat život.

Největší z největších

Populární literatura a média rozměry megalodonů někdy zveličují. Přesto zůstává nezpochybnitelným faktem, že

dosahuje maximální hmotnosti asi 190 t, obvykle však váží mnohem méně.

Je tam ještě?

A na závěr ona dráždivá otázka: Mohl megalodon přežít dodnes? Odpověď zní jednoznačně – je to velmi ne-

Discovery
CHANNEL

Hraný dokument *Megalodon* můžete sledovat na stanici Discovery Channel 30. srpna 2014.

Smrtící čelisti

Rozpětí čelistí megalodona činilo až 180 cm a síla jejich stisku byla skutečně děsivá – asi pětkrát větší než u slavného tyranosaura a desetinásobná v porovnání se žralokem lidožravým. Zuby měly na okrajích vroubky a byly neobyčejně robustní, tudíž mohly sloužit jako nesmírně účinná zbraň a nástroj zabíjení. Fotografie zachycuje jejich srovnání se zuby dnešního žraloka bílého. **100+1**

Megalodon
cca 13 cm

Žralok bílý
cca 4 cm